

Verkeerscentrum

Lange Kievitstraat 111-113 bus 40

2018 ANTWERPEN

T 03 224 96 00

www.wegenenverkeer.be

www.verkeerscentrum.be

STUDIENOTA

////////////////////////////////////

IMPACT COVID-19-MATREGELEN OP HET VLAAMSE SNELWEGVERKEER DEELRAPPORT VERKEERSAFWIKKELING (FILEZWAARTE)

Dossiernummer 20044

Opdrachtgever

Dossierbeheerder Stefaan Hoornaert

Opgesteld door Stefaan Hoornaert

Gereviseerd door

Versie 14.1 29/06/2020 aanvulling met data week 26

Bijlagen

////////////////////////////////////

1 INLEIDING

De maatregelen die in het kader van de Coronavirus-crisis werden opgelegd blijken een grote impact te hebben op het verkeer en de verkeersafwikkeling.

Voorliggende nota focust op de verkeersafwikkeling op het Vlaamse snelwegennet. Meer bepaald wordt de evolutie van de filezwaarte gekwantificeerd in de periode sinds de invoering van de maatregelen (14 maart 2020) ten opzichte van de situatie zonder maatregelen.

2 CORONAVIRUS MATREGELEN

In België werden door de Federale regering en de regering van de deelstaten sinds 14 maart 2020 maatregelen genomen om de verspreiding van covid-19 te beteugelen.

Initieel waren dit verregaande maatregelen waarbij bedrijven werden gesloten indien telewerk niet mogelijk is, heel wat werknemers terugvielen op technische werkloosheid, winkels en horeca werden gesloten, enkel nog essentiële verplaatsingen waren toegelaten en de grensovergangen werden gesloten.

Vanaf 4 mei werd een geleidelijke afbouwstrategie ingezet. Vanaf dan (= fase 1a) kunnen bedrijven heropstarten maar dienen ze maatregelen te nemen wanneer niet kan worden voldaan aan de minimale fysieke afstand tussen werknemers. Telewerk blijft evenwel de norm. Contactloze sporten in openlucht zijn weer toegelaten. Winkels, horeca en de landsgrenzen blijven gesloten.

Vanaf 11 mei (= fase 1b) kunnen alle winkels terug openen (onder voorwaarden). Op vrijdag 15 mei werd in vele scholen een testdag georganiseerd met het oog op de gedeeltelijke heropstart vanaf 18 mei.

Vanaf 18 mei (= fase 2) worden de scholen in het basis- en secundair onderwijs gedeeltelijk heropgestart. De kleuterscholen blijven gesloten. Musea, culturele bezienswaardigheden en dierenparken kunnen open mits ze een online ticketingsysteem opzetten, markten kunnen opnieuw worden georganiseerd en contactberoepen kunnen hun activiteiten onder voorwaarden hernemen.

Vanaf 2 juni gaan de kleuterscholen terug open en kunnen bijkomende jaren van het secundair onderwijs heropstarten.

Vanaf 8 juni (= fase 3) kunnen alle leerjaren van het lager onderwijs terug opstarten met de mogelijkheid om een proefdag te organiseren op 5 juni. Meerdaagse verplaatsingen in België zijn terug toegelaten. De horeca kan terug openen (m.u.v. feestzalen en speelhallen) alsook sportclubs en fitnesscentra.

Vanaf 15 juni gaan de grenzen terug open voor reizen binnen de EU en is vakantie binnen de EU weer mogelijk.

3 METHODOLOGIE

De analyse is gebaseerd op de fileberichten die in de verkeersinformatie worden uitgestuurd vanuit de controlezaal van het Verkeerscentrum.

Deze worden op hun beurt gegenereerd op basis van een mix van automatische en manuele bronnen (detectielussen, camerabeelden, wegpolitie, weggebruikers, etc.)

De methode in hoofdstuk 4.1 bestaat erin om per kalenderdag de gecumuleerde filezwaarte op de Vlaamse snelwegen te bepalen voor de volledig dag (0u-24u) voor

- Vlaanderen in zijn totaliteit
- de invloedsgebieden rond de grote steden
 - Antwerpen
 - Brussel
 - Gent
 - Rest Vlaanderen

De afbakening van deze gebieden wordt weergegeven op onderstaande figuur (dit betreft steeds enkel de snelwegen in deze gebieden!).

Invloedsgebieden verkeersindicatoren snelwegen

De zwaarte van een file is gelijk aan het product van de lengte en de duur van de file en dit gecumuleerd (gesommeerd) over de verschillende fases van de file (cf. de filelengte evolueert in de tijd). Filezwaarte wordt uitgedrukt in kilometeruren (km.uren).

Door de filezwaarte te sommeren over alle files aanwezig op de snelwegsegmenten in een bepaald gebied en tijdsvenster, kan de totale filezwaarte worden bepaald voor dit gebied en tijdsvenster.

In hoofdstuk 4.2 wordt uit deze cijfers de gemiddelde filezwaarte op weekbasis bepaald, beperkt tot de werkdagen (ma-vr exclusief feestdagen).

In hoofdstuk 4.3 wordt het evolutiecijfer bepaald van de filezwaarte op weekbasis voor elke week sinds de aanvang van de Covid-19-maatregelen op 14 maart 2020.

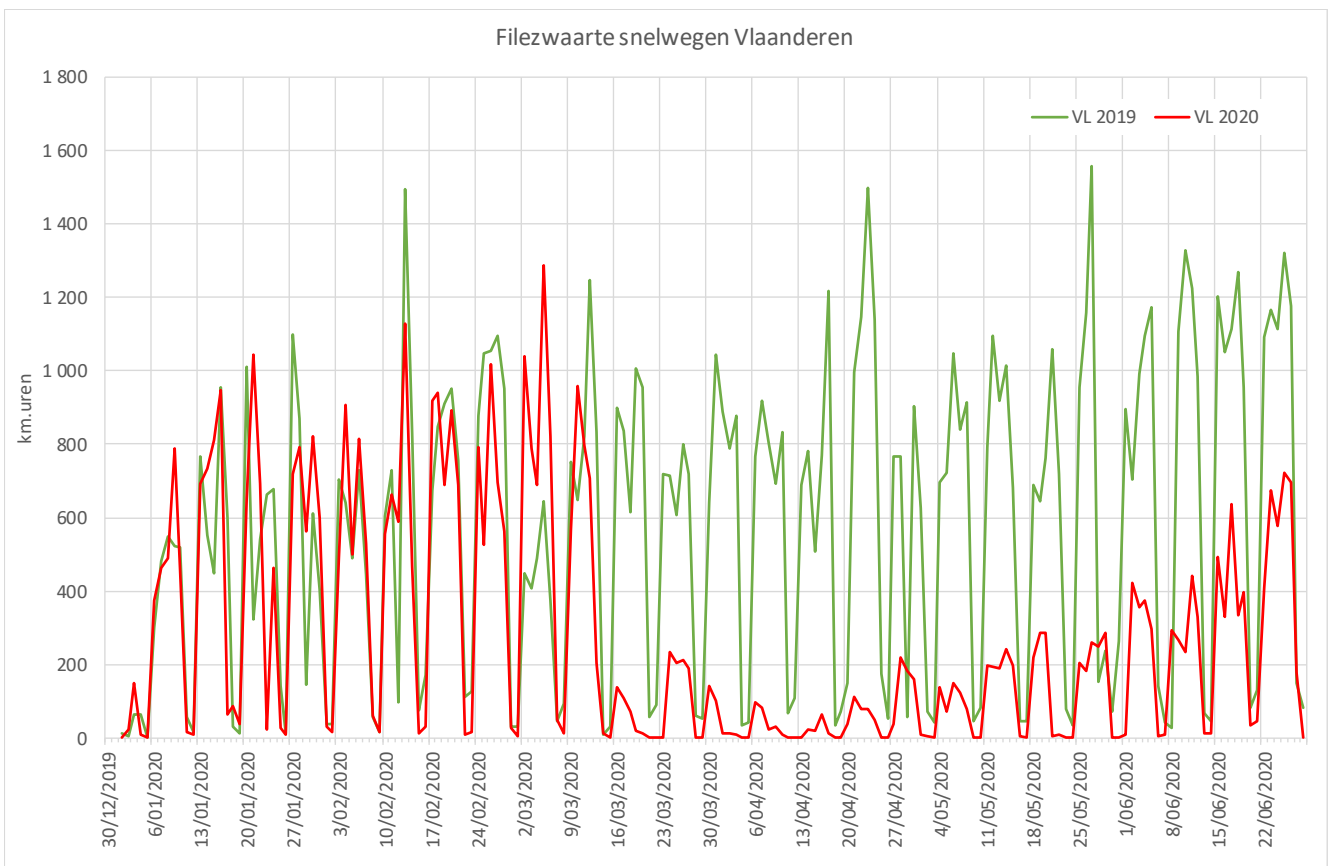
4 RESULTATEN

4.1 DAGWAARDEN FILEZWAARTE VANAF 01 JANUARI

In dit hoofdstuk wordt inzicht geboden in het verloop van de filezwaarte op de snelwegen op dagbasis vanaf 1 januari.

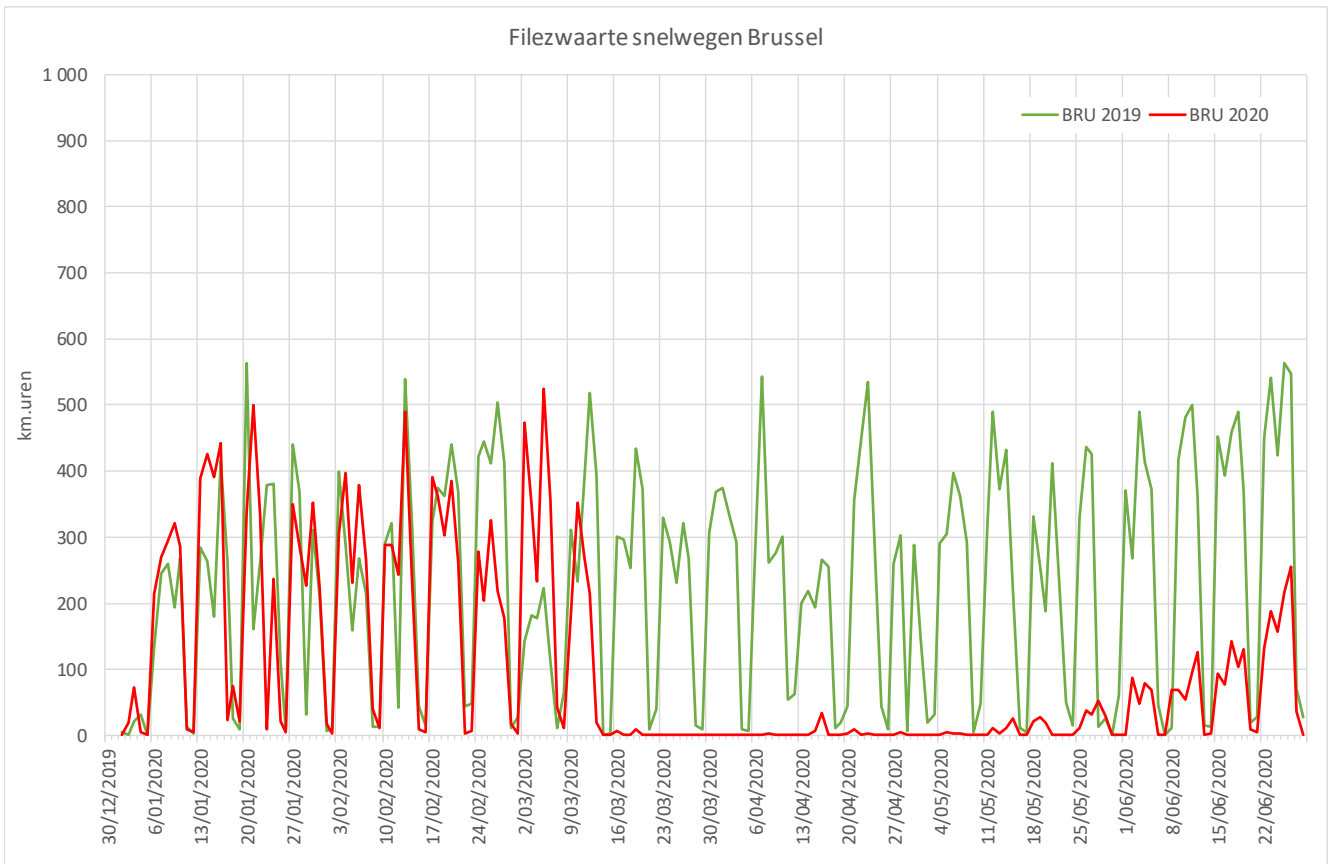
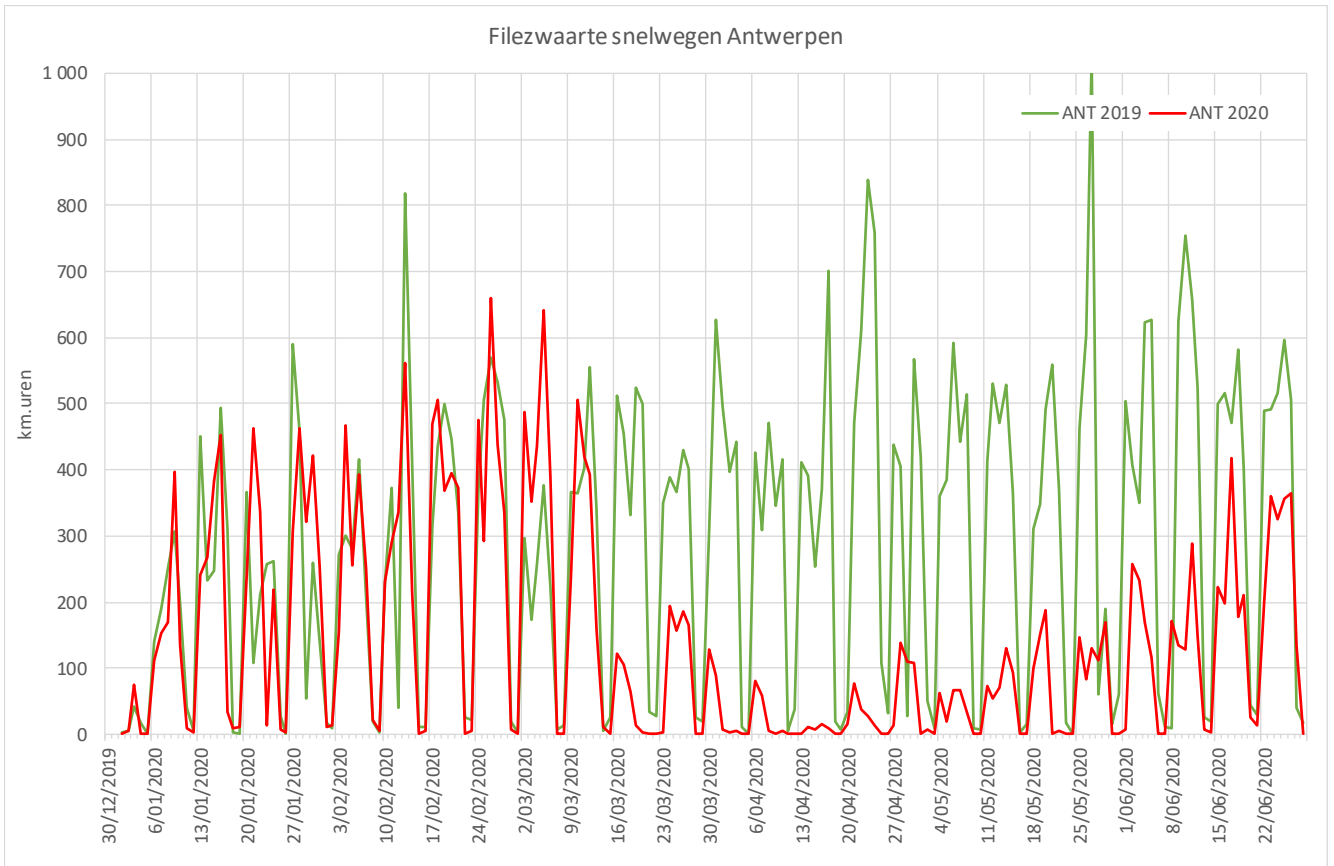
Met uitzondering van de grafiek voor Vlaanderen, wordt op de Y-as telkens hetzelfde bereik genomen zodat het niveau van de filezwaarte makkelijk kan worden vergeleken tussen de gebieden.

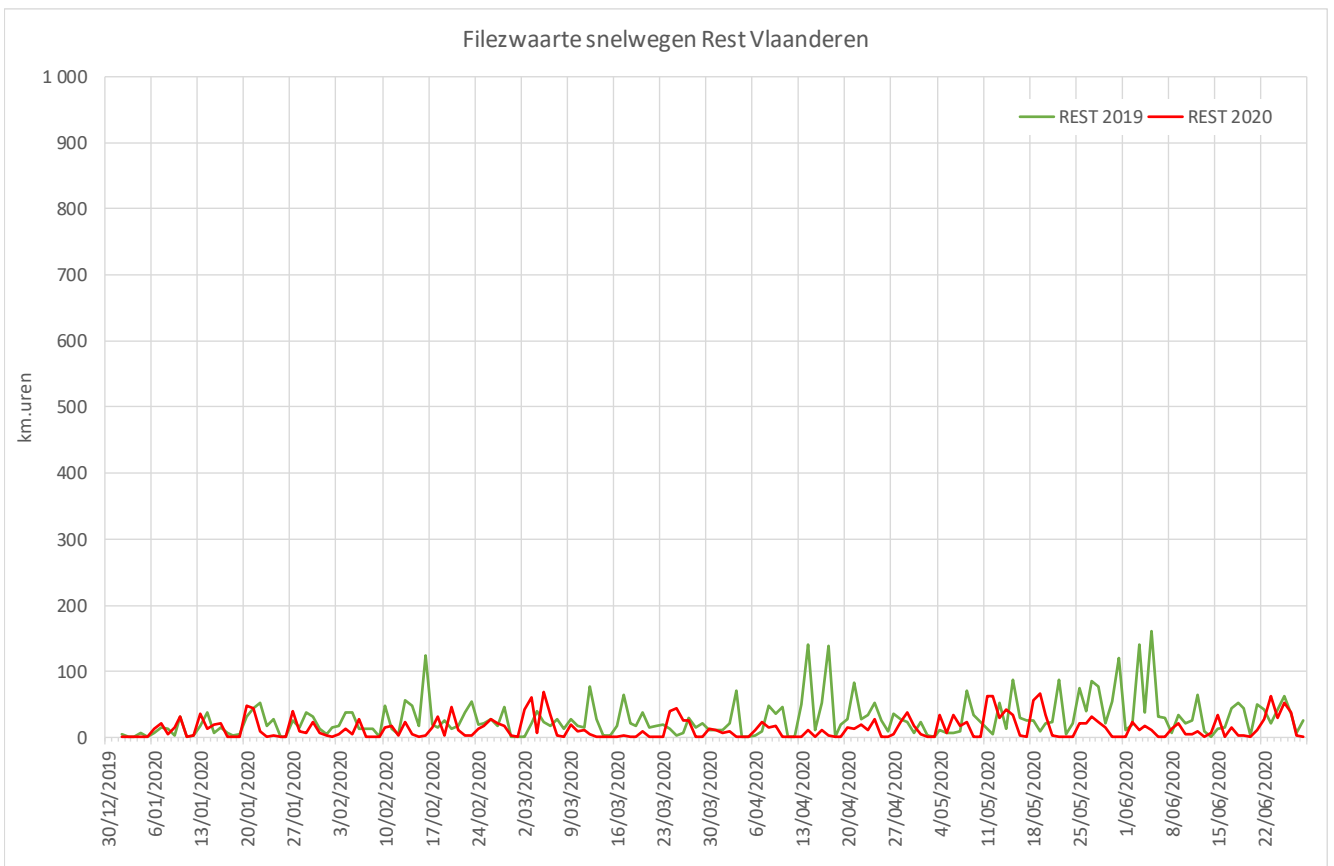
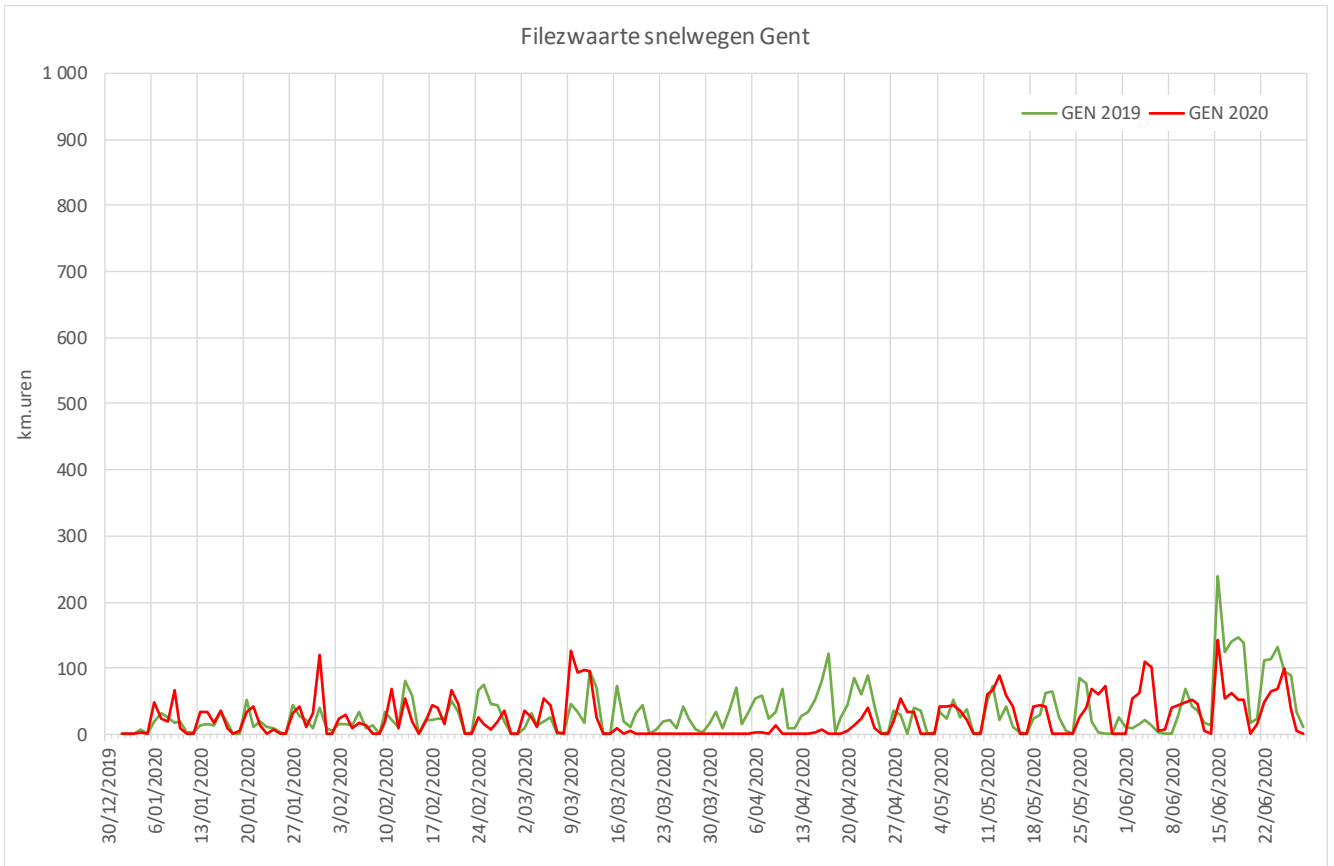
Eveneens ter vergelijking worden in de grafieken telkens zowel de waarden in 2020 als deze in 2019 getoond. De curve van 2020 werd bovendien één dag opgeschoven zodat de werkdagen en weekends in beide jaren overeenstemmen.

Bevindingen

- voor de coronavirus maatregelen is het fileniveau in 2020 vergelijkbaar met dat in 2019 (zeker als rekening wordt gehouden met de krokusvakantie die in beide jaren in een andere week valt: 2-10/03/2019 versus 22/02-01/03/2020)
- de coronavirusmaatregelen die sedert 14 maart 2020 van kracht zijn hebben een bijzonder grote afname van de snelwegfiles tot gevolg
- de resterende congestie in Vlaanderen situeert zich voornamelijk in de regio Antwerpen en is er te wijten aan files op de E19-noord en de E34 (cf. grenscontroles in Meer en Postel – tot 2 juni), wegenwerken (cf. Oosterweel) en verkeersongevallen (dit laatste verklaart o.a. de piek in de tweede helft van week 20); vanaf week 21 staat er nagenoeg de ganse dag aanzienlijke file aan de Oosterweelwerken, vooral op de binnenring en E17; in diezelfde week duiken ook de structurele files aan de Tijsmanstunnel op de R2 weer op en vanaf week 23 wordt bijkomend terug structurele file waargenomen op de E313 tussen Ranst en de ring; in week 24 is ook de structurele ochtendfile op de E19-Noord weer heel even terug van de partij; in weken 25 en 26 zet de toenemende trend zich verder: zo keren de avondfiles op de Antwerpse buitenring terug en nemen de files aan de Oosterweelwerken aanzienlijke proporties aan waardoor deze vanop de binnenring terugslaan naar de E313; op woensdag 17 juni (week 25) vallen de avondspitsfiles zwaar uit door hevige regenval, wateroverlast en meerdere ongevallen
- de beperkte en tijdelijke (rest)files in de regio Brussel in week 16 kunnen worden toegeschreven aan de opstart van de wegenwerken op de E314 in Wilsele en ongevallen op de Brusselse ring; in week 20 staat er opnieuw meermaals file aan de werf in Wilsele en duiken enkele structurele files voor het eerst terug op nl. Zellik en Zaventem, weliswaar nog in zeer beperkte mate; hetzelfde geldt voor weken 21 en 22 met bijkomend ook weer wat structurele file t.h.v. Strombeek/Wemmel, aangevuld met ongevalsfiles; vanaf week 23 worden de files aan de werken op de E314 aanzienlijk en begint ook aan bijkomende van de klassieke structurele knelpunten geleidelijk aan weer file te ontstaan (E429 Halle, E40 Groot-Bijgaarden, en op meerdere locaties op de R0 zoals Strombeek-Wemmel, Zellik, Zaventem, Vieramentunnel) telkens echter nog veel beperkter in duur en lengte dan in het pre-coronatijdperk; vanaf week 24 is dit ook het geval voor de E411 t.h.v. het Leonarkruispunt; in weken 25 en 26 zet de stijgende trend zich langzaam verder en nemen de files aan bovenvermelde structurele knelpunten weer wat toe
- het is duidelijk dat intussen op meerdere locaties het verzadigingsniveau werd bereikt waardoor aan meerdere van de klassieke structurele knelpunten terug file staat; aanvankelijk was dit nog in relatief beperkte mate maar door de gestaag verder toenemende verkeersvolumes breiden ook deze files verder uit (filelengte en fileduur)
- vanaf week 17 is er terug congestie in de regio Gent; deze is het gevolg van wegenwerken op de E17 tussen Destelbergen en Gentbrugge, in mindere mate op de R4 in Merelbeke aangevuld met ongevalsfiles (waarvan intussen meerdere zware aan de wegenwerken op de E17)

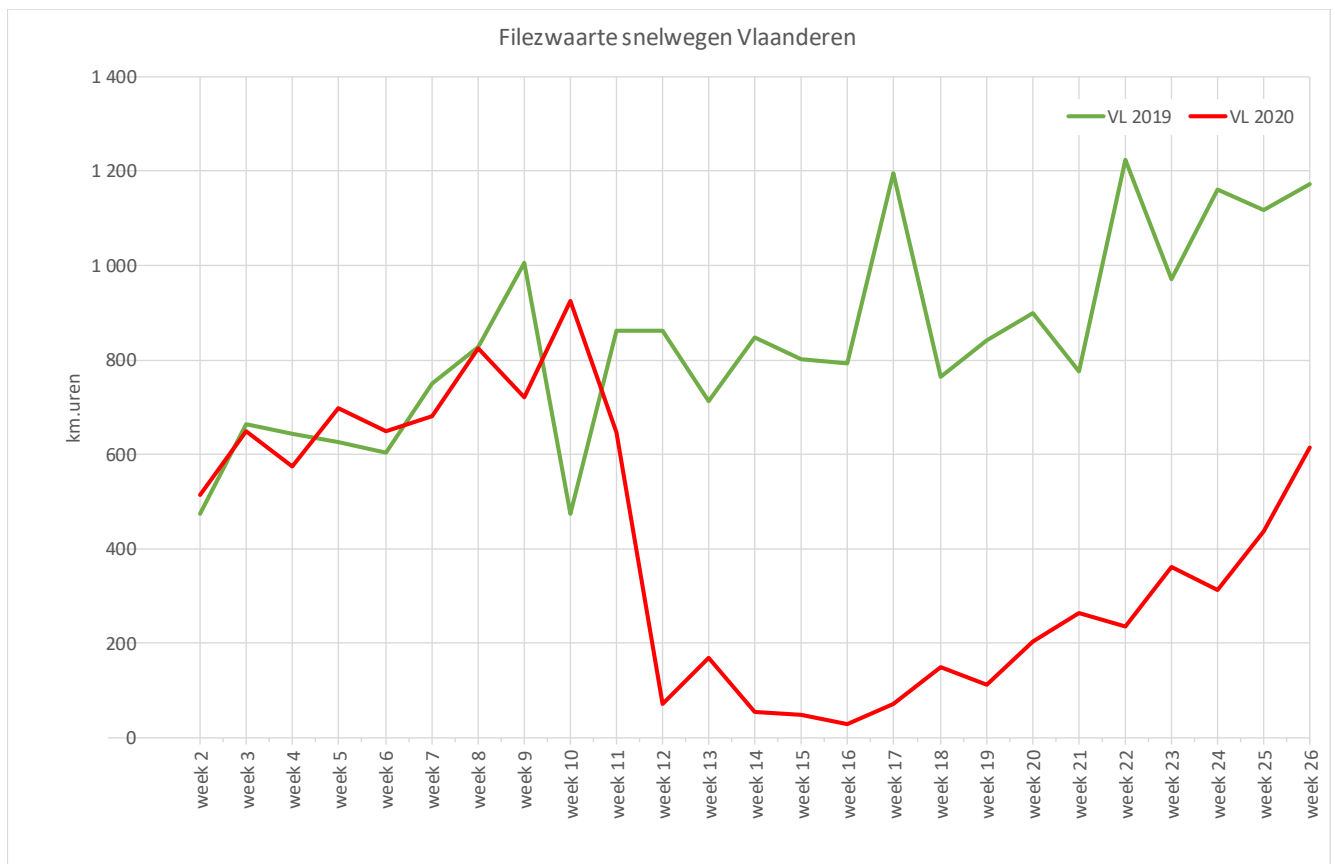
4.2 WEEKWAARDEN (WERKDAGEN) FILEZWAARTE VANAF 01 JANUARI

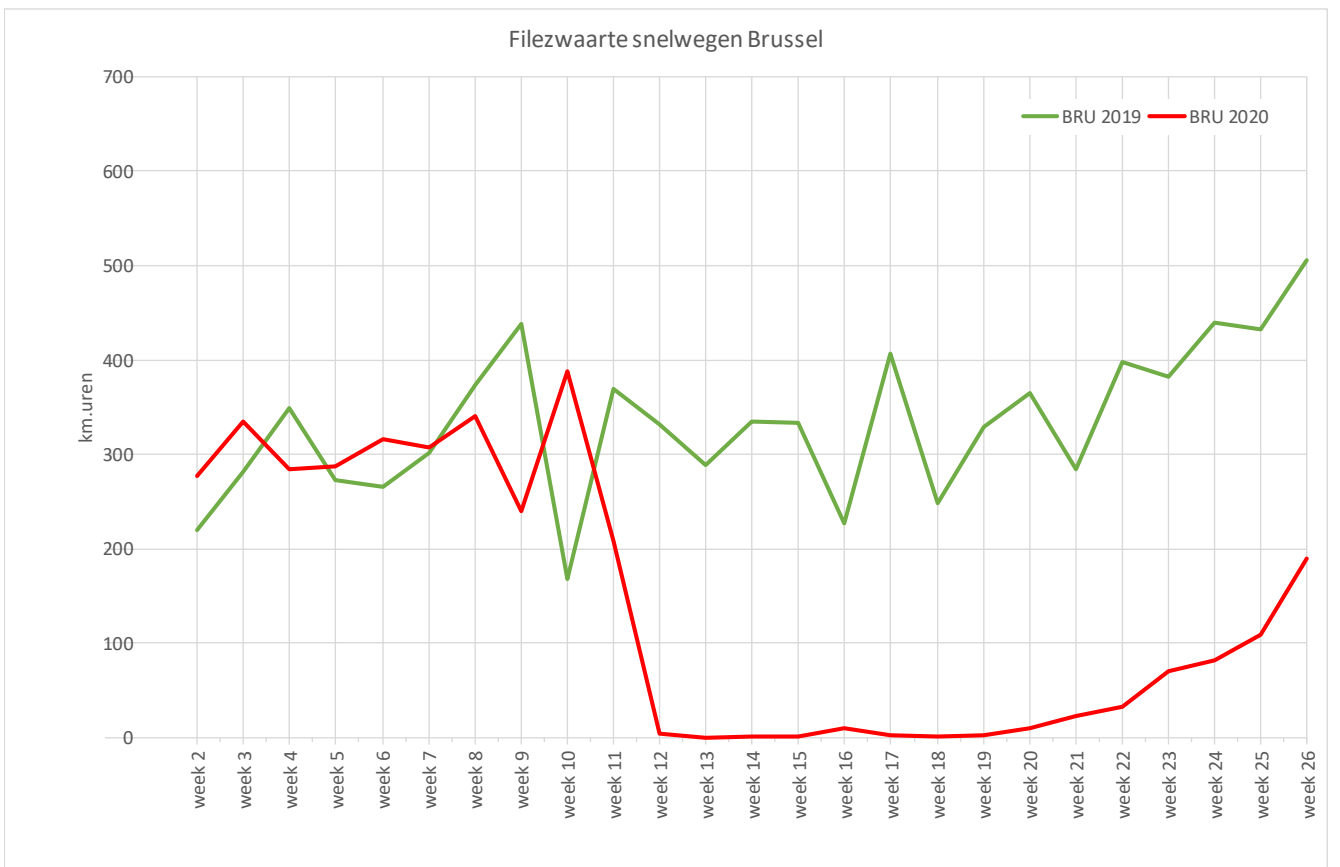
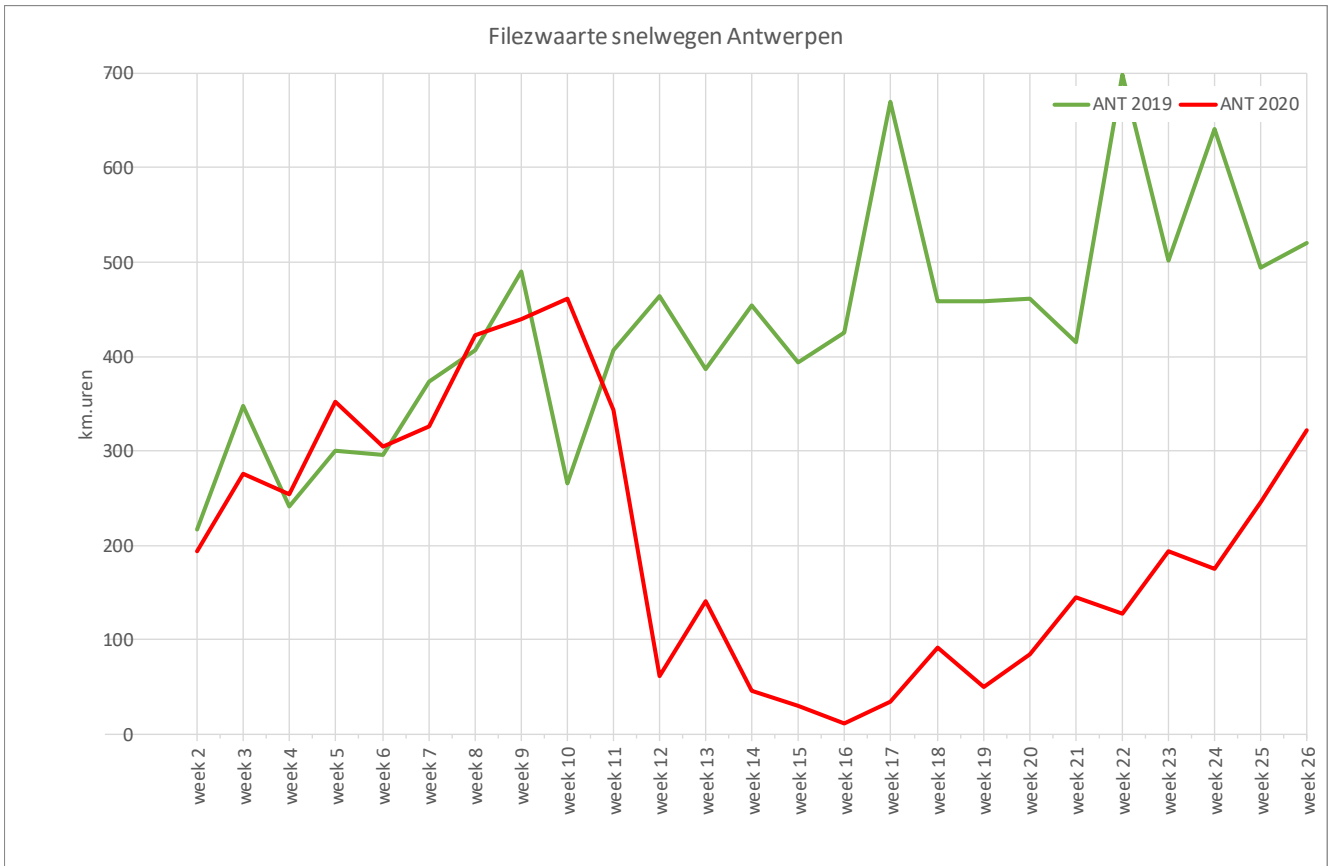
In dit hoofdstuk wordt inzicht geboden in het verloop van de filezwaarte op de snelwegen op weekbasis vanaf week 2 (na de kerstvakantie), waarbij enkel de werkdagen (ma-vr) exclusief feestdagen worden beschouwd. Ze zijn afgeleid van de gegevens in hoofdstuk 4.1 en vormen de basis voor de evolutiecijfers in hoofdstuk 4.3.

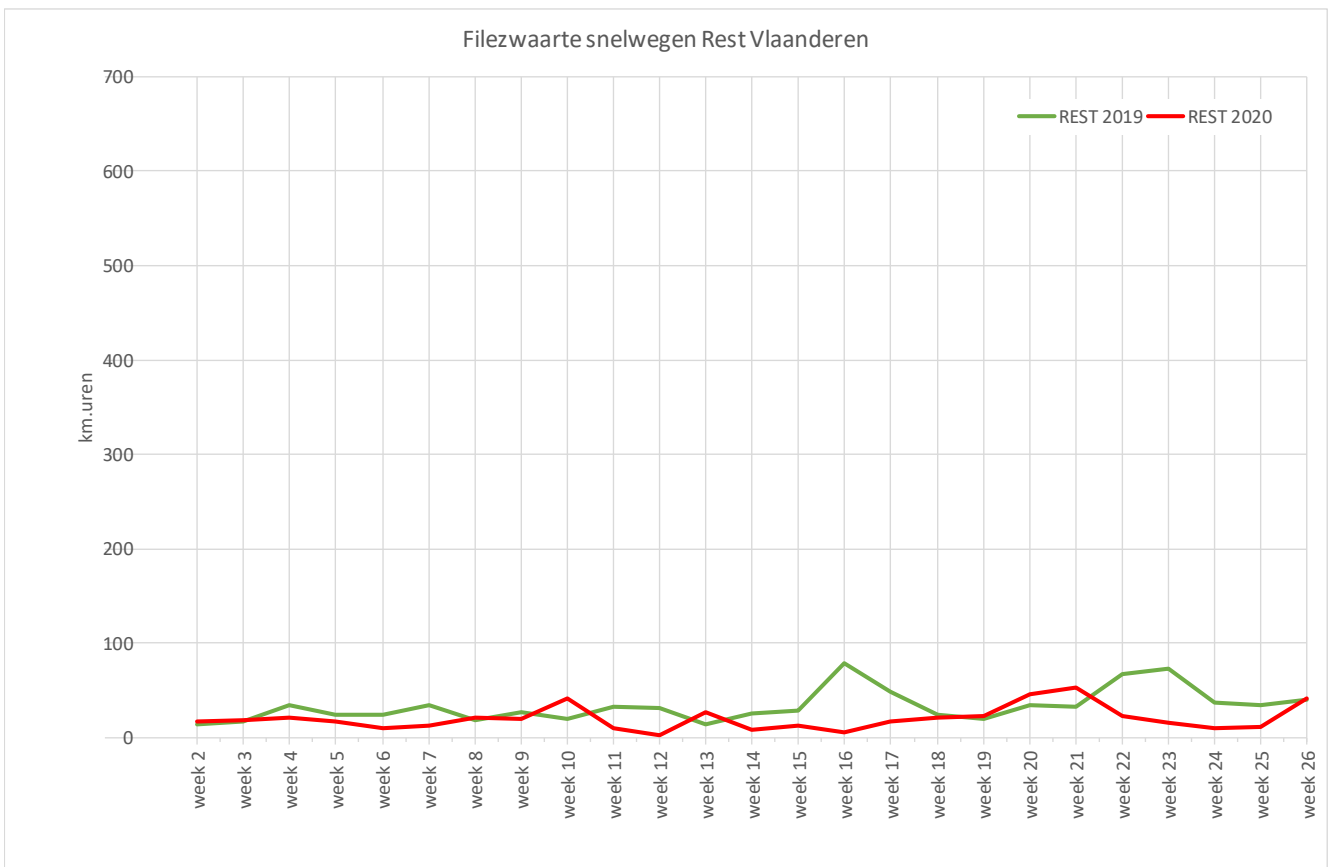
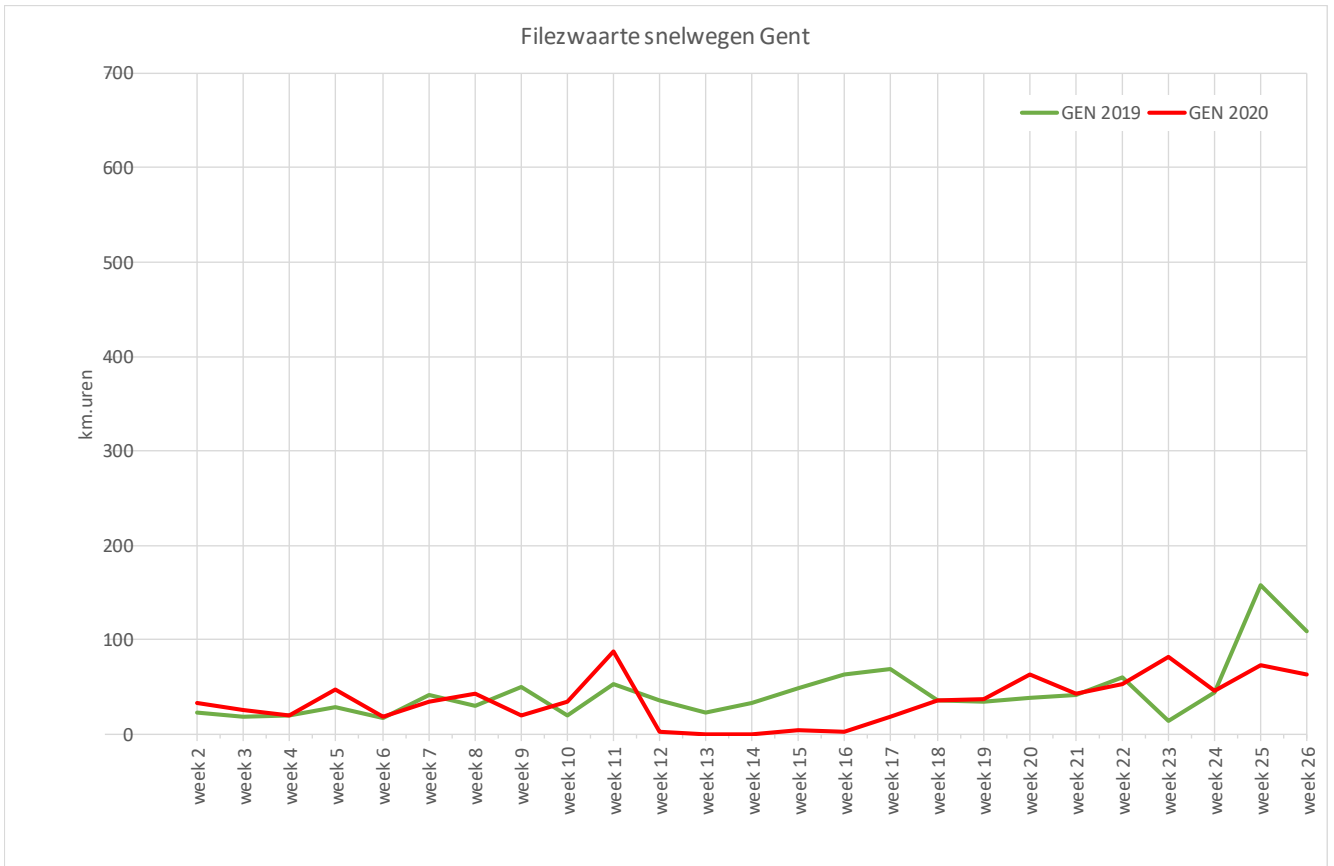
Na de grafieken wordt de data tevens in tabelvorm gerapporteerd.

Wederom wordt in de grafieken van de invloedsgebieden hetzelfde bereik gehanteerd op de Y-as zodat het niveau van de filezwaarte makkelijk kan worden vergeleken tussen de gebieden.

Eveneens ter vergelijking worden in de grafieken telkens zowel de waarden in 2020 als deze in 2019 getoond.

Gemiddelde filezwaarte werkdagen (ma-vr) Vlaanderen en invloedsgebieden 2019
(km.uren / dag)

		VL	ANT	BRU	GENT	REST	
week 1	31/12-06/01/2019						
week 2	07-13/01/2019	474	217	220	22	14	
week 3	14-20/01/2019	664	347	282	18	17	
week 4	21-27/01/2019	644	241	349	21	35	
week 5	28/01-03/02/2019	626	301	272	29	25	
week 6	04-10/02/2019	602	295	266	18	24	
week 7	11-17/02/2019	750	373	302	41	34	
week 8	18-24/02/2019	828	406	374	30	18	
week 9	25/02-03/03/2019	1 006	490	439	50	27	
week 10	04-10/03/2019	473	266	167	20	21	Krokusvak.
week 11	11-17/03/2019	861	406	369	53	33	
week 12	18-24/03/2019	863	465	332	35	31	
week 13	25-31/03/2019	712	387	288	23	14	
week 14	01-07/04/2019	848	455	335	33	25	
week 15	08-14/04/2019	802	393	333	48	28	Paasvak.
week 16	15-21/04/2019	794	425	227	63	78	Paasvak.
week 17	22-28/04/2019	1 194	669	406	69	49	excl. paasma.
week 18	29/04-05/05/2019	766	458	249	35	24	excl. 1 mei
week 19	06-12/05/2019	843	459	329	35	20	
week 20	13-19/05/2019	901	462	365	39	34	
week 21	20-26/05/2029	775	416	285	41	33	
week 22	27/05-02/06/2019	1 223	698	398	61	67	excl. Hemelvaart en brugdag
week 23	03-09/06/2019	972	502	383	14	74	
week 24	10-16/06/2019	1 161	641	439	44	37	excl. pinksterma.
week 25	17-23/06/2019	1 118	494	432	158	34	
week 26	24-30/06/2019	1 174	520	505	108	40	

Gemiddelde filezwaarte werkdagen (ma-vr) Vlaanderen en invloedsgebieden 2020

(km.uren / dag)

(Covid19-maatregelen vanaf week 12)

		VL	ANT	BRU	GENT	REST	
week 1	30/12-05/01/2020						
week 2	06-12/01/2020	515	193	277	33	17	
week 3	13-19/01/2020	650	275	335	26	18	
week 4	20-26/01/2020	575	254	284	19	21	
week 5	27/01-02/02/2020	699	353	287	47	17	
week 6	03-09/02/2020	648	304	315	18	10	
week 7	10-16/02/2020	681	326	308	34	13	
week 8	17-23/02/2020	826	422	340	43	21	
week 9	24/02-01/03/2020	720	440	241	20	19	Krokusvak.
week 10	02-08/03/2020	925	461	388	34	42	
week 11	09-15/03/2020	647	343	208	87	9	
gemiddelde 01/02-13/03		746	371	312	43	19	
week 12	16-22/03/2020	70	62	4	3	2	
week 13	23-29/03/2020	168	141	0	0	27	
week 14	30/03-05/04/2020	55	46	1	0	8	
week 15	06-12/04/2020	49	31	1	4	13	Paasvak.
week 16	13-19/04/2020	30	11	10	2	6	Paasvak (*)
week 17	20-26/04/2020	72	34	3	18	17	
week 18	27/04-03/05/2020	151	92	2	35	21	excl. 1 mei
week 19	04-10/05/2020	112	50	3	37	23	
week 20	11-17/05/2020	204	84	10	64	46	
week 21	18-24/05/2020	264	145	23	43	53	excl. Hemelvaart en brugdag
week 22	25-31/05/2020	236	128	33	53	22	
week 23	01-07/06/2020	363	194	71	82	16	excl pinksterma.
week 24	08-14/06/2020	314	175	82	46	11	
week 25	15-21/06/2020	438	245	109	73	11	
week 26	22-28/06/2020	616	321	190	64	42	

(*) excl. Paasmaandag

4.3 EVOLUTIECIJFERS FILEZWAARTE SINDS INVOERING COVID-19-MAATREGELEN

Onderstaande tabellen zijn afgeleid uit de weekwaarden in vorig hoofdstuk en geven de procentuele evolutie weer van de filezwaarte op de Vlaamse snelwegen in 2020 sinds de invoering van de COVID-19-maatregelen.

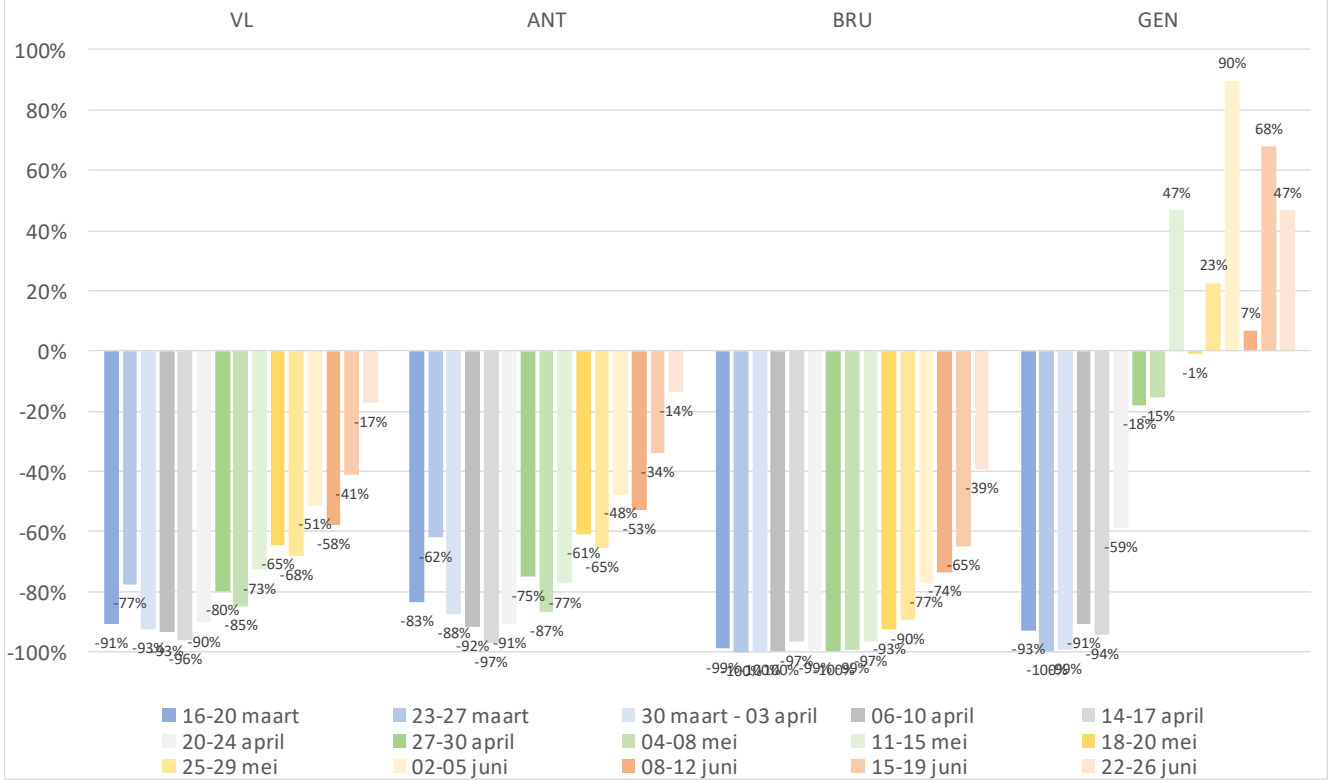
De evolutie wordt becijferd op weekbasis ten opzichte van twee referentieperiodes

- REFERENTIE 1: de periode 01 februari tot en met 13 maart 2020, exclusief krokusvakantie
- REFERENTIE 2: dezelfde kalenderweek in 2019

% evolutie filezwaarte 2020 werkdagen (ma-vr) excl. feestdagen						
<i>(REFERENTIE 1 = ma tem vr in periode 01/02 – 13/03/2020 excl. krokusvakantie)</i>						
COVID-19	Kalenderweek (datum in 2020)	VL	ANT	BRU	GEN	
week 1	week 12 (ma 16/03 -vr 20/03)	-91%	-83%	-99%	-93%	
week 2	week 13 (ma 23/03 – vr 27/03)	-77%	-62%	-100%	-100%	
week 3	week 14 (ma 30/03 – vr 03/04)	-93%	-88%	-100%	-99%	
week 4	week 15 (ma 06/04 – vr 10/04)	-93%	-92%	-100%	-91%	<i>paasvak.</i>
week 5	week 16 (ma 13/04 – vr 17/04)	-96%	-97%	-97%	-94%	<i>paasvak. (*)</i>
week 6	week 17 (ma 20/04 – vr 24/04)	-90%	-91%	-99%	-59%	
week 7	week 18 (ma 27/04 – vr 01/05)	-80%	-75%	-100%	-18%	<i>(**)</i>
week 8	week 19 (ma 04/05 – vr 08/05)	-85%	-87%	-99%	-15%	
week 9	week 20 (ma 11/05 – vr 15/05)	-73%	-77%	-97%	+47%	
week 10	week 21 (ma 18/05 – vr 22/05)	-65%	-61%	-93%	-1%	<i>(***)</i>
week 11	week 22 (ma 25/05 – vr 29/05)	-68%	-65%	-90%	+23%	
week 12	week 23 (ma 01/06 - vr 05/06)	-51%	-48%	-77%	+90%	<i>(°)</i>
week 13	week 24 (ma 08/06 – vr 12/06)	-58%	-53%	-74%	+7%	
week 14	week 25 (ma 15/06 – vr 19/06)	-41%	-34%	-65%	+68%	
week 15	week 26 (ma 22/06 – vr 26/06)	-17%	-14%	-39%	+47%	

() excl. paasmaandag, (**) excl. 1 mei, (***) excl. Hemelvaart en brugdag, (°) excl. pinkstermaandag*

Evolutie filezwaarte werkdagen per regio
 (referentie 1 = werkdagen 01/02-13/03/2020 exclusief krokusvakantie)

% evolutie filezwaarte 2020 werkdagen (ma-vr) excl. feestdagen

(REFERENTIE 2 = ma tem vr in dezelfde kalenderweek in 2019)

COVID-19	Kalenderweek (datum in 2020)	VL	ANT	BRU	GEN	
week 1	week 12 (ma 16/03 -vr 20/03)	-92%	-87%	-99%	-91%	
week 2	week 13 (ma 23/03 – vr 27/03)	-76%	-64%	-100%	-99%	
week 3	week 14 (ma 30/03 – vr 03/04)	-93%	-90%	-100%	-99%	
week 4	week 15 (ma 06/04 – vr 10/04)	-94%	-92%	-100%	-92%	paasvak.
week 5	week 16 (ma 13/04 – vr 17/04)	-96%	-97%	-96%	-96%	paasvak. (*)
week 6	week 17 (ma 20/04 – vr 24/04)	-94%	-95%	-99%	-74%	
week 7	week 18 (ma 27/04 – vr 01/05)	-80%	-80%	-99%	+1%	(**)
week 8	week 19 (ma 04/05 – vr 08/05)	-87%	-89%	-99%	+6%	
week 9	week 20 (ma 11/05 – vr 15/05)	-77%	-82%	-97%	+62%	
week 10	week 21 (ma 18/05 – vr 22/05)	-66%	-65%	-92%	+5%	(***)
week 11	week 22 (ma 25/05 – vr 29/05)	-81%	-82%	-92%	-13%	
week 12	week 23 (ma 01/06 - vr 05/06)	-63%	-61%	-81%	+487%	(°)
week 13	week 24 (ma 08/06 – vr 12/06)	-73%	-73%	-81%	+5%	
week 14	week 25 (ma 15/06 – vr 19/06)	-61%	-50%	-75%	-54%	
week 15	week 26 (ma 22/06 – vr 26/06)	-48%	-38%	-62%	-41%	

(*) excl. paasmaandag, (**) excl. 1 mei, (***) excl. Hemelvaart en brugdag, (°) excl. pinkstermaandag

